

Förundersökning

Vad är en förundersökning?

Förundersökning är den utredning som polis och åklagare bedriver, då det finns anledning att anta att ett brott förövats, för att hitta en misstänkt och säkra bevisning. Då bevisningen antas vara tillräckligt stark ska ett förundersökningsprotokoll sammanställas som ska vara grunden för en stämningsansökan som en åklagare inger för åtal vid domstol. Under förundersökning kan vissa tvångsmedel användas såsom - husrannsakan, kroppsbesiktning, kroppsvisitation m.fl.

"Förundersökning skall inledas så snart det på grund av angivelse eller av annat skäl finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har förövats. (RB 23 kap:1§). Förundersökning behöver dock inte inledas, om det är uppenbart att brottet inte går att utreda."

Den som leder en förundersökning kallas "Förundersökningsledare" och kan vara en åklagare eller en förordnad anställd inom Polismyndigheten (Numer finns även möjlighet för civilanställda vid Polismyndigheten att vara förundersökningsledare om de har rätt utbildning och utredningsvana). Förundersökningsledaren har ansvaret för förundersökningen och ska lämna direktiv om hur förundersökningen ska drivas. Det är en polis eller förordnad polisanställd som utses som handläggare.

Handläggaren/utredaren ska verka för att utredningen sker snabbt och rättssäkert. En förundersökning ska genomföras objektivt, hänsynsfullt, skyndsamt.

En utredning om brott som sker där den misstänkte är under 15 år kallas inte för förundersökning utan en utredning enligt Lag om unga lagöverträdare (LUL 31§). Den som leder en sådan utredning kallas för "Undersökningsledare" och kan vara åklagare eller förordnad anställd vid Polismyndigheten.

Vad är ett brott?

Definitionen av brott hittar du i Brottsbalken 1 kap 1§ i lagboken. *"Brott är en gärning som är beskriven i denna balk eller i annan lag eller författning och för vilken straff som sägs nedan är föreskrivet. SFS 1994:458."* Detta beskriver den s k Legalitetsprincipen - Är en handling eller underlåtenhet inte beskriven i en lag eller författning är det inget brott. Definitionen gäller i den svenska lagstiftningen över huvud taget och inte endast på brottsbalkens område. Det specifika för vad som är ett brott är att det är "en gärning för vilken är stadgat straff". (Det finns också brott som kan begås genom underlåtenhet- d.v.s. att någon inte gör det som denne är skyldig att göra t.ex. fyndförseelse - genom att inte meddela offentligt att man hittat något som man fått av misstag eller av en tillfällighet (hittat).

Uppsåt eller oaktsamhet. En ytterligare förutsättning för att en handling eller underlåtenhet ska vara straffbar är att gärningen begås med uppsåt (vett och vilja) eller om genom oaktsamhet om det står i förutsättningen för brottet. I alla brott där det inte står något annat fordras uppsåt. Uppsåt finns i flera olika former - direkt uppsåt, indirekt uppsåt, likgiltighetsuppsåt.

Självförvållat rus. Om det misstänkte är berusad/ påverkad av alkohol eller droger som denne intagit frivilligt så kan man inte skylla på att man var t.ex. full när gärningen (brottet) genomfördes.

Vad är ett straff?

I Brottsbalken 1:3 (BrB) framgår att som straff räknas böter och fängelse. Företagsbot är inte böter och är inte vad lagen menar med straff.

Straff och andra brottspåföljder: Förutom straffen böter och fängelse är det endast villkorlig dom, skyddstillsyn och överlämnande till särskild vård. (1:3 BrB) som räknas som brottspåföljder.

Andra rättsföljder som en gärning kan ha är företagsbot eller förverkande. Dessa omfattas inte av vad lagen menar med påföljd för brott. De räknas till kategorin särskild rättsverkan enligt 1:8 BrB.

Vem kan begå brott?

Endast människor kan straffas och därför kan endast människor begå brott. (alla kan dock inte dömas för brott - barn under 15 år, vissa psykiskt störda m.fl. Straffmyndighetsåldern är 15 år). Däremot kan t.ex. barn under 15 år bli skadeståndsskyldiga.

Vad är en angivelse?

En angivelse är då en målsägande anger att denne önskar att den som det finns tillräckliga skäl för åtal lagförs vid domstol. Det är en viljeyttring som ska dokumenteras. För vissa brott krävs det angivelse för att åtal ska kunna väckas- t.ex. vållande till kroppskada. För att en målsägande ska kunna biträda åtal finns också ett krav på angivelse.